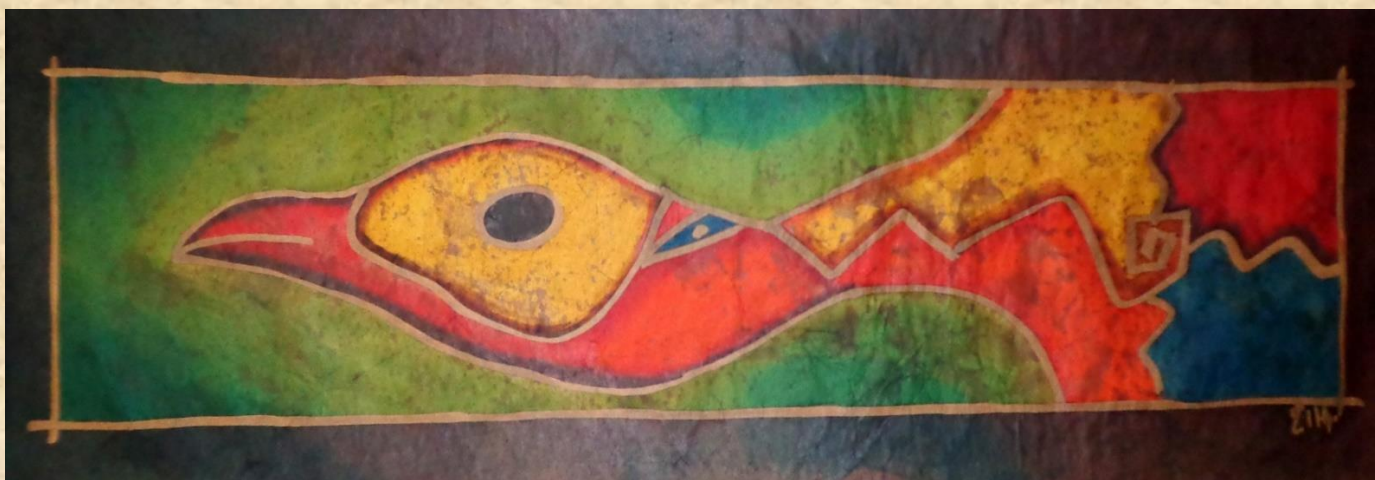

Het Havik broedseizoen 2020 in Bernheze

Painting Raptor, Mariana del Hoyo, Cusco Peru

Verslag controle rondes roofvogelinventarisatie

Berry Setton
Heesch 2020
Vogelwerkgroep
Oss-Uden

Beste roofvogelaars,

We zijn allemaal uit het ritme van alledag nu we noodgedwongen in isolatie zitten. Het coronavirus. Ik merk het ook aan mezelf, hongerig naar meer nieuws, journaals luisteren/kijken, maar ook momenten op de dag dat ik me ervoor af wil sluiten, gelukkig mogen wij nog naar buiten.

Zingende zanglijsters, veldleeuweriken, geelgors, putters, wulpen en baltsende Kieviten. Het is prachtig zonnig lenteweer en de vlinders ontwaken uit hun winterslaap. Overal citroenvlinders maar ook de dagpauwoog hebben we gezien. De bloeiende bermen met paardenbloem, klein hoefblad en veel hondsdrif maar ook sleedoorn mooi in bloei.

Landelijke Roofvogeldag 2020 in Meppel

Even een korte terugblik. De pur sang, bevlogen onderzoeker Rob Bijlsma staat als laatste op het programma van de Roofvogeldag in Meppel. Zijn woeste ruwe uitstraling is een versterkende factor voor de zaal aandacht. In zijn voorstukje in de Takkeling wist je al nu gaat er iets komen. Rob Bijlsma: Over houtkap: wat doen horizontale bossen met roofvogels?

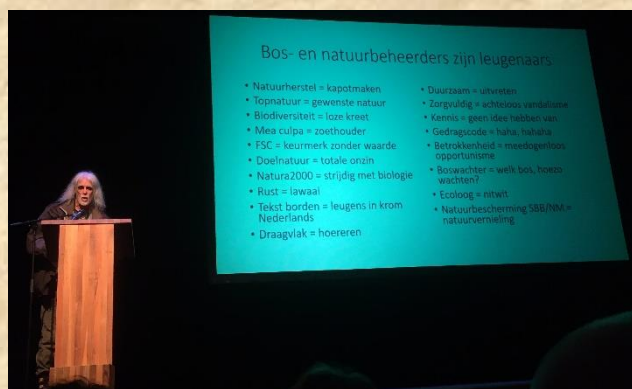
Het was een rustig opgebouwde lezing met goed onderbouwde onderzoeksgegevens zichtbaar gemaakt op de PowerPoint sheets die de verontrustende situatie duidelijk maken. Dat verwacht je ook van deze onderzoeker uit Drenthe.

Bijlsma aan het woord: De afgelopen eeuwen is ons landje ontgonnen en ruilverkaveld. En dat in het kwadraat. Vooruitziende geesten wisten nog wat snippers te vrijwaren van vernietiging. Op de allerarmste grond werd naaldbos aangeplant. Die snippers en dat bos zijn het leefgebied voor duizenden soorten die in de rest van het land niet meer aan de bak komen. Alle reden om daar voorzichtig mee om te gaan, zou je denken. Maar dan heb je buiten de huidige beheerder gerekend. Het geschetste beeld uit de provincie Drenthe is ook in Brabant herkenbaar. Een machteloos toekijkende onderzoeker die deze houtkap in de bossen moet aanzien. Rob gaat in op vragen uit de zaal van heb je dit of dat geprobeerd? Ook mensen in de zaal die verontwaardigd reageren op zijn vernietigende kritiek op het werk van de beheerders, de natuurboertjes zoals Rob ze noemt, overleg helpt niet. Wetten worden overtreden. Hij heeft geen goed woord over hoe de beheerders handelen in de bossen.

Procentuele verdeling van boomsoorten en nestboomkeuze van roofvogels in Smilde/Berkenheuvel (1990-2019)

Boomsoort	% boomsoort (2069 ha)	Havik (328)	Buizerd (784)	Wespandief (121)	Sperwer (223)
Grove den	33	12	47	28	17
Fijnspar	21	5	14	40	40
Lariks	18	58	28	23	7
Douglas	7	22	2	7	30
Sitka	2	2	1	0	5
Rest naald	4	1	1	0	0
Loofbos	15	0	7	2	1

naaldbomen en/of exoten meest gebruikte nestboom

Opsomming van vaak gebruikte leugens

Roofvogels in bossen nemen af, maar waarom?

Invloed van mensen

- Leefgebied verdwijnt (boskap)
- Leefgebied versnipperd
- Prooiaanbod neemt af door menselijke activiteiten
- Prooiaanbod wordt onbereikbaar
- Gif in voedselketen
- Invloed predatoren neemt toe door habitatfragmentatie

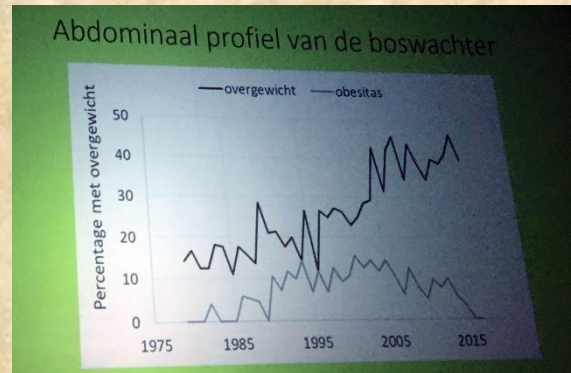
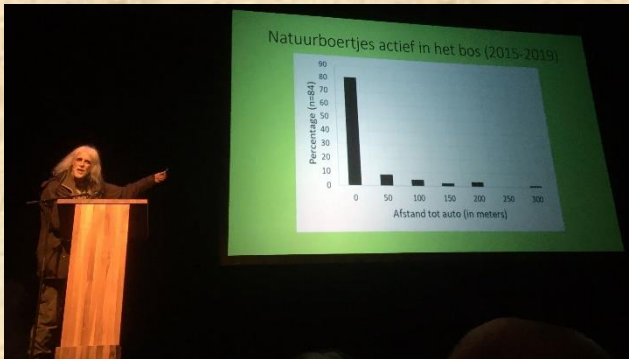
Natuurlijke gang van zaken

- Normale ups en downs
- Leefgebied verandert
- Prooiaanbod neemt af
- Prooiaanbod wordt onbereikbaar
- Predatoren nemen toe
- Waarnemers takelen af
- Verminderende tijdsbesteding door waarnemers

Achteruitgang van het aantal roofvogels in de bossen. De invloed van de mensen en de natuurlijke gang van zaken tegenover elkaar op een rijtje.

Habitatfragmentatie = Door het maken van grote gaten in de bossen neemt nestpredatie toe!

Er volgt een profielschets van de tegenwoordige beheerders! Ze komen met de auto en lopen weinig door de bossen!

Wat te doen:

- Stop vrijwilligerswerk o.a. Bosgroepen (maar ga uiteraard door met veldwerk).
- Trek elke uitspraak van beheerder of boswachter in twijfel.
- Schakel pers in bij vandalisme door groene rakkers (of publiceer zelf).
- Neem geen genoegen met mea culpa's.
- Schakel BOA/politie in
- Zeg lidmaatschap op zoals o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten.

Natuurlijk ook positieve geluiden uit het veld op deze Landelijke roofvogelddag. Prachtige lezingen, Velduilen in Friesland, Stef van Rijn over omzwervingen van de Nederlandse gezenderde zeearenden. Het jaarlijkse verslag(proefschrift) van Almut Schlaich over de Grauwe Kiekendief. En veel meer maar de lezing van Rob blijft mij het meest bij.

Een voorbeeld van bovenstaand thema van Rob Bijlsma, houtoogst, uit ons onderzoeksgebied is de Rauwe Heide / Plattedel / zweefvliegveld Nistelrode. De Bosgroep zuid voert dunningswerk uit in opdracht van de Gemeente Bernheze. De opbrengsten uit houtoogst worden, samen met de beheersubsidies, gebruikt om het beheer te financieren. De houtoogst is om kosten van het beheer te dekken. Na veel geduld hebben we eindelijk contact met de beheerder die de werkzaamheden gaat uitvoeren. Nadat Nico Ettema¹ en ik het bewuste bos doorlopen hadden en een QuickScan hadden uitgevoerd heb ik contact gezocht met de beheerder. Er is zeker rekening gehouden met veel van onze kritische punten zoals inrijroute machine niet te dicht langs dassenburcht en mierenhopen. Maar in het nestbos van de havik (zweefvliegveld) zijn te weinig bomen(lariksen) gespaard ook al was dit ons toegezegd. Ook heeft men zich niet gehouden aan de wettelijke minimale afstand van 50mtr tot de nestboom. Zie gedeelte uit de gedragscode tekst hieronder.

Geen vijftig meter afstand van de nestboom

¹ Nico Ettema "Maashorst bioloog ecologie"

De gedragscode bosbeheer is erop gericht dat werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding plaatsvindt van de verboden van de wet Natuurbescherming. Dit betekent bijvoorbeeld dat er geen vellingswerkzaamheden mogen worden uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een nestboom waarin een roofvogel broedt.

Deze houtopbrengsten staan in geen verhouding met de schade die de machines aanrichten in de bossen.

En dan onze bevindingen van de controle rondes eind februari tot half maart in Bernheze, een korte samenvatting vertaald in de tabel hieronder. De rabatsloten in de rabatbossen staan vol, maar ook de sloten langs de weg. Dat ziet er goed uit, hopelijk komt zo het grondwater weer wat op peil. In het waterschapsbos van het WOB in Loosbroek zijn alle fijnsparren dood door de droogte van vorig jaar. Hier is de sperwer ook vertrokken. De havik van - de Wielen - zien we in de lucht als we op de Goldersedijk fietsen, nog geen nieuw nest gevonden. De steenuil terplaatse zit op de nestkast in het zonnetje. Bij het zweefvliegveld is het afwachten wat de havik doet na de boswerkzaamheden. Ze is al verschillende keren moeten verplaatsen, o.a. twee jaar terug voor de uitbreiding van het vliegveld. Ook opvallend stil is het in de Heeswijkse bossen, in de havik territoriums Rukven en Heidebloemsedijk.

Onze havik gegevens in de tabel:

Roofvogel inventarisatie Bernheze 2020						
bezoek datum	nest locatie	aanwezig	kwaliteit nest	soortboom	plukrest	bijzonder
Haviken						
10-3-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen	groene takken
10-3-2020	h1/de Wielen Heesch	♀ in de lucht	nestboom weg	berk	geen	SBB
10-3-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif	Houtoost
10-3-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	?	goed	lariks	geen	Houtoost
10-3-2020	h5/Klotbeek Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif	volle rabatsloten
10-3-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	?	goed	douglasspar	geen	buizerd actief
10-3-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?	goed	grove den	geen	buizerd actief
10-3-2020	h11/Berkt Heesch	?	mogelijk nieuw nest	els	geen	buizerd actief
10-3-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek	♀ kekkerend	nieuw nest	grove den	duif	
10-3-2020	h13/Wildhorst Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen	buizerd actief
8-3-2020	h21/ Hooge Vorrssel Heesch	♀+M kekkerend	opgehoogd	grove den	duif	info Ank
10-3-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen	buizerd actief

Nog meer havik nieuws.

Volgende keer meer over onze bezoekerondes in Oss, Herperduin en Maashorst-Noord, ik ben al bezig aan het verslag. Een nieuw havik territorium erbij op Herperduin!

Met vriendelijke groet,

Berry

Droogte

Beste roofvogelaars,

Hiernaast een foto van de rabatsloten in de bossen rond Klotbeek in Heeswijk-Dinther, waar een van onze haviken zit. Vroeger werden deze rabatsloten gebruikt om de vochtige bossen te ontwateren en zo de hout productie te optimaliseren! Wat een verschil met nu, het is de droogte die de natuur nu ontregeld. Een voorbeeld : ik lees dat de droogte de heikikker verder in problemen brengt. Door een totale verdroging van het landbiotoop konden heikikkers aan land niet voldoende voedsel vinden en ook de noodzakelijk vochtige schuilplekjes waren overal volledig opgedroogd. Waren wij in februari nog goed gezind met volle sloten is het beeld na twee maanden erg nadelig veranderd. Bij de eerste onderzoek rondes is er nog veel struinwerk en kun je de bossen nog goed doorlopen. Later wordt het lopen moeizamer als braam en varen zich gaan ontwikkelen. Het zoeken van ruiveren is dan een extra uitdaging.

Rabatsloot Klotbeek

Bosanemonen Ruitersweg-West

Ondanks de droogte krijgt de natuur steeds meer kleur, hiernaast een voorbeeld van bosanemonen in de gras groene berm langs de Ruitersweg ter hoogte van de Berkt in Heesch. Fluitenkruid, paardenbloem, gele dovennetel, pinsterbloem en Amerikaanse krenteboompje staan in bloei om er maar een aantal te noemen. En dan fladderen daar tussen de citroenvlinders, oranje tipjes, koolwitjes en

dagpauwogen, je komt ogen te kort. Ook zijn steeds meer vogels te horen. Zwartkoppen, geelgorzen, putters en zelfs al een fitis. Ook is de felgekleurde [gekraagde roodstaart](#) terug en gieren de boerenzwaluwen weer door de lucht. Het is genieten.

Ik stap op de fiets en ga op pad:

Het is een kritische tijd eind maart, zeker wat betreft verstoring voor de havik. Ik ben voorzichtig en korte tijd bij het nest. De havik vrouwtjes staan op punt van bevallen van hun eerste ei. En sommige zitten al vast op het nest, en zijn al stil. Onze eerste havik ruiveer is al gevonden. De roepsessies nemen af in deze periode. Op de nieuw opgebrachte nestrand liggen vers geplukte twijgen. Op de takken boven naast en onder het nest kleven wat donsjes. Zodra met broeden wordt begonnen, neemt de hoeveelheid dons sterk toe. Het mannetje havik verzorgt de prooiaanvoer. Hij arriveert met deels of geheel geplukte prooi. Een hardnekkige 'kek' moet het vrouwtje uitnodigen om van het nest te komen. Op deze vaste plekken kunnen geruide pennen liggen. Hier een korte beschrijving van enkele havik territoriums de andere waarnemingen zijn in de tabel weergegeven. Ook de waarnemingen van Paul zijn hier in verwerkt.

Havik Rauwe Heide Nistelrode H20

Hier zijn dus dunningen (houtoost) doorgevoerd waardoor de havik toch ontregeld is. Nog geen broed kenmerken. De havik is wel aanwezig.

Havik zweefvliegveld Nistelrode H3

Hier eet ik op 50 meter afstand op een beschut plekje mijn boterham op en luister ik naar putters die foerageren in de toppen van de lariksen. En ja na twintig minuten eindelijk een enkel havikkekje. Ze is er en maakt gebruik van het nest in een lariks van vorig jaar. De sperwer iets verderop is nog niet actief. Bij het natuur compensatie gebiedje(A50) langs het zweefvliegveld schiet een watersnip weg en een groepje kneutjes gaat op de vleugels. De gekraagde roodstaart laat van zich horen.

Verkeersslachtoffer Vorstenbosch

Havik Nistelrodesedijk Vorstenbosch h24

Hier is het stil ook geen plukresten gevonden. Het nest ziet er wel goed uit dus heb er nog wel vertrouwen in. Als ik uit het bos kom zie ik een dode das liggen langs het asfalt. Even overleg via de groepsapp van de roofvogelwerkgroep. Voor ik een antwoord krijg komt er al een dierenambulance aangereden. Jammer van dat mooie eenjarige beest.

Havik Wildhorst Dinther H13

De forse staart van het vrouwtje steekt over de nestrand. Dit zal de vroegste havik zijn, ze heeft eind maart haar eieren gelegd. En dat kun je zien, veel dons aan de rand. En twee ruiveren liggen voor mij klaar. Ook veel plukresten van duif en een bijzondere van een eend. Wat een berg veren geeft dat.

Ruiveer havik Wildhorst

Plukrest eend Wildhorst

Op weg naar het Wolvenbos, door het weidevogelgebied in de Bleeken spreek ik even met Femke Brouwer. Zij heeft de indruk dat er meer Kievieten zijn. Ze is druk met het lokaliseren van een nest van een paartje wulpen. Ze heeft een bamboe stok in de aanslag om het te markeren. Ik zie als ik verder ga het vrouwtje torenvalk in de nestkast zitten. Langs de weg een gele kwikstaart en een veldleeuwerik in de lucht.

Havik Wolvenbos Loosbroek H0

Ze meldt zich zoals het hoort met een kekkerend geluid. Er zit dons aan de rand van het nest dat hoog in een grove den is gebouwd. Er ligt ook hier een ruiveer klaar dat geeft een goed gevoel.

Havik Rukven H15 Het is lange tijd onduidelijk waar ze gaat zitten. Ze is stil en erg schuw. Maar nu ook hier een enkele donsjes aan de nestrand van het nest dat vorig jaar succesvol werd gebruikt. Ook hier na wat zoeken een ruiveer gevonden. Ik hoor boompieper en fitis, voor mij de eerste, en een zwarte specht.

Raven Heeswijkse bossen

Hier is veel tijd ingaan zitten. Ik ging er bijna dagelijks wel even naar toe. Wat is er aan de hand? Paul en ik, dus toen nog samen, hadden al verschillende keren een raaf gehoord. Zelf heb ook als paar gezien en dit territoriaal gedrag suggereert misschien ook wel een nest. Maar niets gevonden, afgesproken was het nog even onderons te houden. Maar het was onbevredigend en toen toch de informatie met van de Tillaart gedeeld. Hij heeft meer ervaring met raven was het idee. Jan is er geweest en een mogelijk nest gevonden. Hij schrijft mij: Er was een adult aanwezig. Minimale alarmroep. Zijn zeker nog geen jongen. Over enkel weken ga ik terug kijken, dat was zijn informatie na het bezoek. Het kan natuurlijk ook het oriënteren zijn van het raven paar naar een geschikt territorium. Het wordt oppassen met havik in de buurt.

hier
ik ze

Jan

Havik Heibloemsedijk Heeswijk H9

Hier is het nog steeds niet duidelijk, het is er te stil.!

Havik Golfbaan Hooge Vossel h21

Ik zie nu als ik bij de nestboom sta dat op minder dan 10 meter van de nestboom een grove den is weggehaald. Dat is tegen de wettelijke regels. Over dit illegaal boswerk heb ik jullie hier al eerder verteld. Hier is de havik de weg overgestoken en heeft een buizerd nest verder opgebouwd. Het nest is gebouwd in een Amerikaanse eik. Ik vind twee ruiveren en er liggen plukresten van duif.

Sperwer Paalgraven S10

Er is al een mooi nest gebouwd in een grove den en er ligt al een typische sperwer plukrest.

Alle havik waarnemingen verzameld in tabel:

Roofvogel inventarisatie Bernheze 2020							
bezoek datum	nest locatie	aanwezig	kwaliteit nest	soortboom	plukrest	ruiveer	bijzonder
Haviken							
10-3-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		groene takken
14-4-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	1x ruiveer (hp2)	2x reeën
10-3-2020	h1/de Wielen Heesch	♀ in de lucht	nestboom weg	berk	geen		SBB
14-4-2020	h1/de Wielen Heesch	?					
10-3-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		Houtoost
14-4-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif	nog niet	
10-3-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	?	goed	lariks	geen		Houtoost
14-4-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	♀ kekkerend	goed	lariks	geen	nog niet	4x reeën
10-3-2020	h5/Klotbeek Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		volle rabatsloten
14-4-2020	h5/Klotbeek Dinther	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	nog niet	2x reeën
10-3-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	?	goed	douglasspar	geen		buizerd actief
14-4-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	♀ kekkerend	goed	douglasspar	geen	1x ruiveer (hp2)	ravenpaar actief
10-3-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?	goed	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?	goed	grove den	geen		
10-3-2020	h11/Berkt Heesch	?	mogelijk nieuw nest	els	geen		buizerd actief
14-4-2020	h11/Berkt Heesch	?	mogelijk nieuw nest	els	geen		2x reeën
10-3-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek	♀ kekkerend	nieuw nest	grove den	duif		
14-4-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	nog niet	vossehol
10-3-2020	h13/Wildhorst Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h13/Wildhorst Dinther	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, eend	2x ruiveer (hp2)	staart op de rand
8-3-2020	h21/ Hooge Vossel Heesch	♀+M kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		info Ank
14-4-2020	h21/ Hooge Vossel Heesch	M kekkerend	nieuw nest	am. eik	2xduif	2x ruiveren AP	
10-3-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch		goed	grove den	geen	nog niet	dode das

Aangereden haas

Als ik op weg ben naar huis deze mooie aangereden haas in het gras.

Tot de volgende keer, misschien met nestbeelden met de stok camera.

Het verslag van onze rondes in Oss Herperduin en Maashorst-Noord volgt snel.

Blijf allen gezond,
Berry

Fluitenkruid

Kijken in de haviksnesten

Beste roofvogelaars,

We zijn al weer veel op pad geweest met inachtneming van de anderhalvemeter afstand. Een kort verslag van deze tochten. In deze tijd zijn de meeste roofvogelnesten na de nodige inspanning in beeld. Het vinden van roofvogelnesten is moeilijk en ze worden niet allemaal gevonden, simpelweg omdat sommige roofvogels grootmeester zijn in het verstoppertje van hun nest (Bijlsma 1997, Pot & van Manen 2019); ze hebben ons geregeld bij de neus. Als je te laat begint met zoeken en met laat bedoel ik eind maart, zul je ze niet zo makkelijk vinden. Want ze zijn stil na ei leg.

De maanden mei en juni zijn drukke maanden en we zijn bijna dagelijks in de bossen. Zo waren we dit jaar iets eerder met de stokcamera om een goed beeld te krijgen van het aantal jongen en eventueel nog niet uitgekomen eieren. Allereerst nog veel dank aan Arno van Eggelen die een nieuw ontwerp maakte met veel verbeterpunten van de stok camera. De eerste keer 23 mei ben ik alleen met Arno op pad geweest om de camera uit te proberen dit wel in de lockdown-light periode. We bezochten twee haviksnesten waarop dat moment de grootste jongen zaten. Op 6 juni hebben we de moeilijkere nesten ook nog samen met Arno bekeken. De andere keren ben ik samen met Paul op pad geweest. De haviken zijn later met de eileg begonnen is ons idee ook minder aantal jongen in de nesten is de eerste conclusie. Dit zien we ook terug op de nest opnames, de meeste nog amper een dag of 10 oud. Het voorjaarsweer was goed maar aan de koude kant. Er is een redelijke correlatie tussen eileg en maartse temperaturen. Opvallend was ook de mindere hoeveelheid dons aan de nestranden. We vinden in deze tijd nog steeds ruiveren, hand- of armpennen. Het aantal plukplaatsen van de aangevoerde prooi is per territorium heel verschillend. Bij sommige vinden wij deze plukplekken geheel niet. Dit zal, als het vrouwtje gaat mee jagen, wel veranderen, het zijn dan meer grotere prooien, denk aan duif of kraaiachtige.

We hebben 6 haviksnesten in Bernheze bezocht met de stokcamera. Ook nemen we enkele buizerdnesten en torenvalkkasten mee.

In ons onderzoeksgebied in Oss, Herperduin en Maashorst-Noord waren het er ook nog eens 6 haviksnesten en ook daar enkele buizerdnesten. De roofvogelnesten zijn daar op moeilijker te bereiken plaatsen met de auto en dan moet er lange stukken gelopen worden met het camera materiaal. Zeer vermoeiend maar de grijze brigade houdt dit nog steeds vol. De resultaten van deze tochten in Oss komen in een ander verslag. Hieronder een schema met de ei legdatums en het aantal jongen per havik territorium. Ook nog enkele foto's van de nest-jongen en extra informatie.

Roofvogel inventarisatie met camera Bernheze 2020							
bezoek datum	nest locatie	legdatum +/- 2dg	aantal eieren	aantal jongen	leeftijd jongen	nesthoogte (m)	soortboom
Haviken							
23-5-2020	Hooge Vorssel Heesch	3-apr	4 stuks	4 stuks	10 dagen(N4)	14 mtr	Am. Eik
29-5-2020	Zweefvliegveld Nistelrode	? Mislukt	?			19 mtr	lariks
29-5-2020	Klotbeek Dinther	7-apr	2 stuks	2 stuks	10 dagen(N4)	13 mtr	grove den
29-5-2020	Jonkerbos Loosbroek	15-apr	2 stuks	2 stuks	2 dagen(N3)	12 mtr	grove den
4-6-2020	Heibloemsedijk Heeswijk	niet gevonden				9 mtr	grove den
4-6-2020	Wildhorst Dinther	11-apr	3 stuks	3 stuks	15 dagen(N5)	12 mtr	grove den
4-6-2020	Wolvenbos Loosbroek	6-apr	3 stuks	3 stuks	20 dagen(N6)	19 mtr	grove den
4-6-2020	verlengde Rukven Heeswijk	? Mislukt				13 mtr	douglasparr
2-6-2020	Rauwe Heide Nistelrode	niet gevonden				9 mtr	grove den
27-5-2019	Nistelrodesedijk Vorstenbosch	niet gevonden				12 mtr	grove den
N3 = Jongen met ogen open		N4 = Slagpennen in pin		N5 = Slagpennen uit bloedspool komend N6= Slagpennen half volgroeid			
Buizerd							
29-5-2020	Klotbeek Dinther	8-apr	2 stuks	2 stuks	10 dagen(N4)	9 mtr	grove den
4-6-2020	Ruitersweg-West Heesch	15-apr	1 stuks	1 stuks	10 dagen(N4)	19,5mtr	populier
4-6-2020	De Berkt Gasstation	15-apr	1 stuks	1 stuks	10 dagen(N4)	10 mtr	els
29-5-2020	Laageindsedijk Loosbroek	? Mislukt				9 mtr	grove den
4-6-2020	Bosweg Heeswijk-Dinther	? Mislukt				9 mtr	grove den
Sperwer							
10-6-2020	Paalgraven Heesch	28-apr			broedend	6 mtr	grove den
4-6-2020	Bosweg Heeswijk-Dinther	?				6 mtr	grove den
4-6-2020	Zweefvliegveld Nistelrode	?				6 mtr	grove den
Torenvalk							
	van Krieken Loosbroek	?				6 mtr	nestkast
	De Bleeken loosbroek	?			nog kijken	11 mtr	nestkast
4-6-2020	Heuvelstraat Heesch	broedend	6 stuks			6 mtr	nestkast
	Rukven van Daal Loosbroek	?			info Jos v Empel		vrij broedgeval
4-6-2020	Wijststraat Smits	10-apr	6 stuks	6 stuks	uitgevlogen	6 mtr	nestkast
4-6-2020	Meerstraat Heesch	10-apr	6 stuks	6 stuks	uitgevlogen	6 mtr	nestkast
Boomvalk							
10-5-2020	Ruitersweg Oost Heesch	gezien	?				
	nog verder uitwerken!						

Havik h0 Wolvenbos Loosbroek

Dit nest in een grove den zit op 19 meter een hele kunst om met de stoklengte (18) toch in het nest te kijken. Maar gelukkig is lang en heeft hij sterke armen en halen we om in het nest te kijken. Drie prachtige goed in beeld, een mannetje maakt zich

hoogte, meter) Arno het net jongen breed.

Havik h15 Verlengde Rukven Heeswijk

Bij deze havik zit er een gat in het nest het valt ons nu 19 mei pas op. Voor die tijd was het vrouwtje al gekkerend aanwezig en was alles oké. Het zoeken naar een ander nest levert niets op. Wel vinden we er ruiveren. Nu is het afwachten of we bij de nacontrole nog iets ontdekken. Wanneer ze in de beurt toch een ander nest heeft gebouwd horen we de jongen hopelijk roepen.

Havik h9 Heibloemsedijk Heeswijk

Het territoria van deze havik is nu voor het tweede jaar verlaten. Toch gaan we er tijdens onze rondes even kijken en luisteren. Maar ook dit jaar geen succes.

Drie haviksjongen 15 dg oud (op 4 juni)

Havik h13 Wildhorst Heeswijk-Dinther

In het nest drie prachtige jongen let op de krachtige dikke poten die ze nu al hebben.

Havik h5 Klotbeek Heeswijk-Dinther

Hier zitten de havik en buizerd op vijftig meter afstand met hun nesten. Het gaat al jaren goed. Ook dit jaar zijn ze beide weer succesvol. Hieronder de camera beelden.

De twee havik jongen liggen ruim op een vers met groenen takken beklede nestkom. Op de rand van het buizerd nest ligt een prooi klaar voor de twee hongerige jongen.

Twee haviksjongen 10 dg oud (op 29 mei)

Twee buizerd jongen 10 dg oud (op 29 mei)

Havik h20 Rauwe Heide Nistelrode en Havik h3 Zweefvliegveld Nistelrode

Deze twee territoria zijn gevestigd in de bossen waar in het najaar boswerkzaamheden(houtoogst) zijn uitgevoerd. Ik heb in mijn vorige verslagen mijn frustraties over deze verstering van me afgeschreven. Beide haviken zijn niet succesvol tot nu toe. Wij hopen dat ze misschien zijn verplaatst naar een meer rustigere beschutte bos in de omgeving.

Leeg haviksnest Zweefvliegveld Nistelrode. (op 29 mei)

Jagers

Na aanleiding van het volgende voorval kwam dit in me op. Ik was 12 toen ik voor het eerst de repectloosheid van de jagers meemaakte. Wij waren net verhuisd van de stad Maastricht naar het Brabantse dorpje Heesch. Mijn vriendje uit de buurt was Cor, één van de tien kinderen van boer Antoon v.d. Akker. Ik was er graag tussen de dieren, koeij maar ook de vérkes . We hielpen als de koeij verscoord moesten worden en lagen in het stro als het vérke moest bagge. We waren veel buiten en zagen veel op een dag toen er een auto stopte en er twee mannen in groene pakken uitstapte. Ze hadden een geweer, wat spannend was voor ons. Ze schoten in de top van een populier door een eksternest. Pas veel later begreep ik de laffe daad en begreep ik waarom ze dat deden. Ook nu kwamen Paul en ik dit laffe handelen tegen in de buurt van een buizerdnest. Een vangkooi vol met kippenkuikens om de vos

te lokken.

Torenvalken

Hier zijn er verschillen in eileg datum zo zien we op de beelden hieronder. In de Heuvelstraat liggen nog bebroede eieren. Iets verderop in de Meerstraat zijn al jonkies. Anja Vogels in de Wijststraat heeft een webcam op de nestkast gericht dat levert mooie plaatjes op. Ook kun je goed het opgroeien van de jongen volgen.

6 eieren van de Torenvalk Heuvelstraat Heesch (op 27 mei)

Veel foto's bij dit verslag we

6 jongen Torenvalk Meerstraat Heesch

blij dat we zo in de nesten kunnen kijken en weten exact hoe kijken we of alle jongen ook daadwerkelijk het nest hebben verlaten. Dit doen we met telescoop of verrekijker vanaf de grond. Ook de prooiresten zijn belangrijk voor het compleet maken van de nestkaarten.

Hiernaast een afbeelding van de Hondсроos gezien tijdens onze bosinventarisatie samen met Nico Ettema en Liekle Nijholt op de Maashorst. We zijn weer begonnen met onze wekelijkse struintochten op de Maashorst. Bos veranderingen in kaart brengen. Nu waren we op de Munse Heide, weer veel geleerd! *Er zijn altijd bloemen voor degenen die ze willen zien. Henri Matisse.*

Plukplaats sperwer Paalgraven Heesch

Sperwers

Volgende keer meer over de sperwers. Hiernaast een foto van een typische sperwer plukplaats in de buurt van zijn nest. Erbij een geruide handpen van het vrouwtje. Ik zag ze op het nest staan dus er zullen kleine jongen zijn. Daar willen we nog nest beelden van maken.

Tot volgende keer.

Groet,
Berry

Einde van het roofvogelbroedseizoen

Beste roofvogelaars,

Het is weer een tijd terug dat jullie van onze inventarisatie tochten hoorden. Nu de meeste jonge haviken en sperwers van hun nesten zijn gevlogen was onze aandacht op boomvalk en wespendif gericht. Deze twee roofvogelsoorten zijn laat met het groot brengen van hun jongen. Wat begrijpelijk is als je weet wat hun voedsel is. Wespenraten, kikkers voor wespendif en libellen en zwaluwen voor de boomvalken. We zitten einde juli en er zijn al veel vogels die op de terugweg zijn naar hun winterverblijf. Wat is het stil nu de gierzwaluwen weg zijn! Wat heb ik genoten van hun luid krijsende formatievluchten boven onze tuin.

Haviken

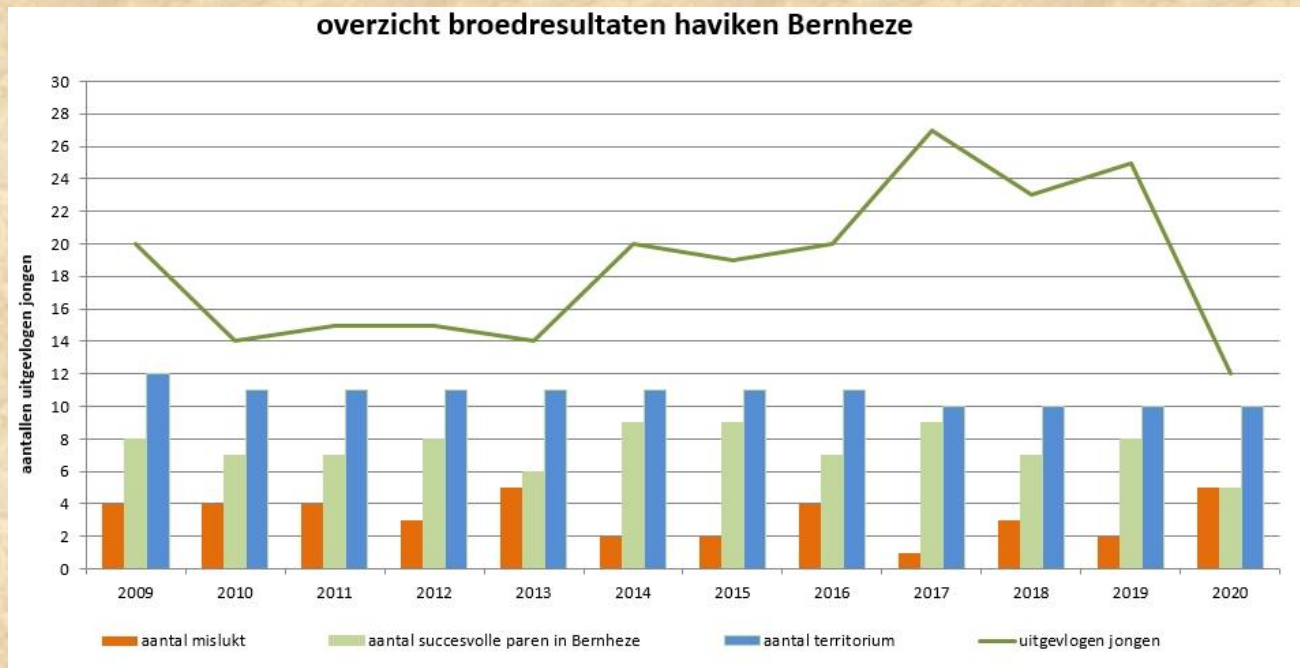
Ik begin met het overzicht-schema van de haviken. Ze waren minder succesvol en brachten per nest veel minder jongen groot. En dit beeld zien we ook terug in ons andere onderzoeksgebied Oss, Herperduin en Maashorst-N.

Roofvogel inventarisatie met camera Bernheze 2020							
bezoek datum	nest locatie	legdatum +/- 2dg	aantal eieren	aantal jongen	leeftijd jongen	nesthoogte (m)	soortboom
Haviken							
23-5-2020	Hooge Vorssel Heesch	3-apr	4 stuks	4 stuks	10 dagen(N4)	14 mtr	Am. Eik
8-7-2020	na controle	3 uitgevlogen					
29-5-2020	Zweefvliegveld Nistelrode	Mislukt na ei leg	?			19 mtr	lariks
6-7-2020	na controle	Mislukt(boswerken)					
29-5-2020	Klotbeek Dinther	7-apr	2 stuks	2 stuks	10 dagen(N4)	13 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	2 uitgevlogen					
29-5-2020	Jonkerbos Loosbroek	15-apr	2 stuks	2 stuks	2 dagen(N3)	12 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	2 uitgevlogen					
4-6-2020	Heibloemsedijk Heeswijk	niet gevonden				9 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	Mislukt					
4-6-2020	Wildhorst Dinther	11-apr	3 stuks	3 stuks	15 dagen(N5)	12 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	3 uitgevlogen					
4-6-2020	Wolvenbos Loosbroek	6-apr	3 stuks	3 stuks	20 dagen(N6)	19 mtr	grove den
30-6-2020	na controle	2 uitgevlogen	1 dood onder nest				
4-6-2020	verlengde Rukven Heeswijk	Mislukt voor ei leg				13 mtr	douglasspar
8-7-2020	na controle	Mislukt					
2-6-2020	Rauwe Heide Nistelrode	niet gevonden				9 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	Mislukt(boswerken)					
27-5-2019	Nistelrodesedijk Vorstenbosch	niet gevonden				12 mtr	grove den
8-7-2020	na controle	Mislukt					
N3 = Jongen met ogen open		N4 = Slagpennen in pin		N5 = Slagpennen uit bloedspool komend N6= Slagpennen half volgroeid			

Van de 10 havik territoria maar 5 succesvol, met veel minder jongen in de nesten. In het totaal 12 uitgevlogen jongen. Als we kijken naar 2019: van de zelfde 10 territoria 8 succesvol en totaal 25 uitgevlogen jongen. Er waren toen vier nesten met vier jongen in de nestkom, wat uitzonderlijk veel is. In 2017 hadden wij een top jaar met 10 havik territoria 9 succesvol en in totaal 27 uitgevlogen jongen. De daling van het aantal jongen is opvallend en goed te zien in de grafiek. Hebben we de vette jaren gehad? Rob Bijlsma gaf al oorzaken aan van de achteruitgang in Drenthe. De invloed van de mensen:

- Leefgebied verdwijnt(boskap).
- Leefgebied versnipperd(bosomvorming).
- Prooiaanbod neemt af.
- Gif in de voedselketen.
- Invloed predatoren neemt toe door habitatfragmentatie.

Verstoring door mensen o.a. door boswerken waren in Bernheze duidelijk oorzaak van mislukken van zeker twee broedsels. In Heeswijk kan het mislukken van de havik te maken hebben met een raven paar die daar vanaf begin maart tot half mei op verkenning waren en territoriaal gedrag vertoonden. Het bleef dit jaar bij het verkennen, het werd geen broedpoging. We hopen volgend jaar op een nieuwe poging en wie weet een nieuwe broedlocatie voor de raaf.

Wij zijn heel benieuwd of deze dalende trend doorzet en kijken nu al weer uit naar het volgend broedjaar van de haviken.

Buizerds

Dit jaar deden de buizerds het goed was onze indruk. Wij volgen alleen de paartjes die wij op onze havik struintochten tegenkomen. Ook gingen we terug toen er jongen in de nesten lagen. Dus extra werk om met de stok camera in de nesten te kijken. Door de Corona en het thuiswerken van Arno hadden we extra hulp.

Buizerd							
29-5-2020	Klotbeek Dinther	8-apr	2 stuks	2 stuks	10 dagen(N4)	9 mtr	grove den
4-6-2020	Ruitersweg-West Heesch	15-apr	1 stuks	1 stuks	10 dagen(N4)	19,5mtr	populier
4-6-2020	De Berkt Gasstation	15-apr	1 stuks	1 stuks	10 dagen(N4)	10 mtr	els
8-7-2020	De Berkt	15-apr	1 stuks	1 stuks	takkeling	9 mtr	grove den
29-5-2020	Laageindsedijk Loosbroek	? Mislukt				9 mtr	grove den
4-6-2020	Bosweg Heeswijk-Dinther	? Mislukt				9 mtr	grove den

Sperwer

Wij hebben in het vorige verslag al veel foto's laten zien van het ringen van een sperwernest door Gertrude van de Elzen. Het bleef bij dit ene succesvolle broedpaartje bij het Bomenpark in Heesch. Bij de nacontrole vlogen er van de zes geringde jongen nog vijf in de buurt van het nest. Hier was wel genoeg voedsel voor de vijf vrouwtjes en het ene mannetje. De vrouwtjes vragen meer voedsel om groot te worden dan de kleinere mannetjes, normaal zijn er meer mannetjes dan vrouwtjes in de sperwernesten. Verder was het in Bernheze bij de bij ons bekende sperwer territoria een slecht broedseizoen.

Sperwer							
10-6-2020	Bomenpark /Paalgraven Heesch	28-apr			broedend	6 mtr	grove den
18-6-2020	ringen 6 jongen	6 jongen					
8-7-2020	na controle	6 uitgevlogen gehoord					
4-6-2020	Bosweg Heeswijk-Dinther	geen broedsel				6 mtr	grove den
5-7-2020	na controle	geen broedsel					
4-6-2020	Zweefvliegveld Nistelrode	geen broedsel				6 mtr	grove den
7-7-2020	na controle	geen broedsel					

Torenvalken

Wij hadden nog een laat broedsel van een torenvalk in de Heuvelstraat in Heesch. Op andere plekken vlogen de jongen al rond de nestkasten of zaten te roepen in de buurt om voedsel. Het was een goed jaar voor de torenvalken in Bernheze.

3 jonge torenvalken (op 29 juni)

Torenvalk							
4-6-2020	De Bleeken loosbroek	broedend	6 eieren	4 jongen		11 mtr	nestkast
30-6-2020	na controle	4 jongen uitgevlogen					
4-6-2020	Heuvelstraat Heesch	broedend	6 eieren			6 mtr	nestkast
29-6-2020	Heuvelstraat Heesch	met camera gezien		3 jongen			
17-7-2020	na controle	3 jongen uitgevlogen					
4-6-2020	Wijststraat Smits	10-apr	6 stuks	6 stuks	uitgevlogen	6 mtr	nestkast
30-6-2020	na controle	6 stuks uitgevlogen					
4-6-2020	Meerstraat Heesch	10-apr	6 stuks	6 stuks	uitgevlogen	6 mtr	nestkast
5-7-2020	na controle	6 stuks uitgevlogen					

Boomvalk

Wij konden dit jaar weer eens een succesvol boomvalkbroedsel volgen. De boomvalken waren al op verschillende plekken in Heesch gespot. Maar dan heb je hun nest nog niet gevonden. Bij de Loosbroekseweg had ik het geluk een nest te vinden. Einde van juli (na controle) ben ik er wekelijks en zie altijd wel een van de boomvalken. Op 3 augustus wordt er fel gealarmeerd bij het nest. Als ik richting de nestboom loop vliegt er een vrouwtje sperwer weg. In het half uur dat ik er dan ben weer een nieuwe aanval nu in de lucht op een zwarte kraai en daarna een buizerd die te kort in de buurt komt. Prachtige waarnemingen in de lucht, deze schijngevechten zijn spectaculair. Wat een snelle lucht acrobaat die boomvalk. Het jong is dus zeker nog aanwezig, vandaar al die drukte, maar krijg het niet gevonden in de bomenrij.

Boomvalk jong (op 11 juli) op het nest in een Eik. Langs de Grote Wetering bij de Loosbroeksestraat in Heesch

2 jonge boomvalken (op 30 juli) op het nest omgeving Uden. Foto. Ton van den Tillart

Wespendief

Wij moeten het doen met de informatie en foto's die wij krijgen via onze whatsapp groep Roofvogelwerkgroep Uden. Ton van den Tillart had twee succesvolle nesten gevonden. Een geweldige prestatie om deze nesten te vinden. Wij zien wel wespddieven fourageervluchten maken (29 juli tijdens planten inventarisatie boven de Snippenjacht op Herperduin) maar nog geen nesten gevonden. Er is nog een kleine kans om een nest te vinden nu de jongen op de nesten roepen.

Hieronder een foto impressie van het ringen van de wespndief jongen op de nesten in : Vressels Bos / Nijnsel, Kneysel / Eersel en het Hurkske / Erp.

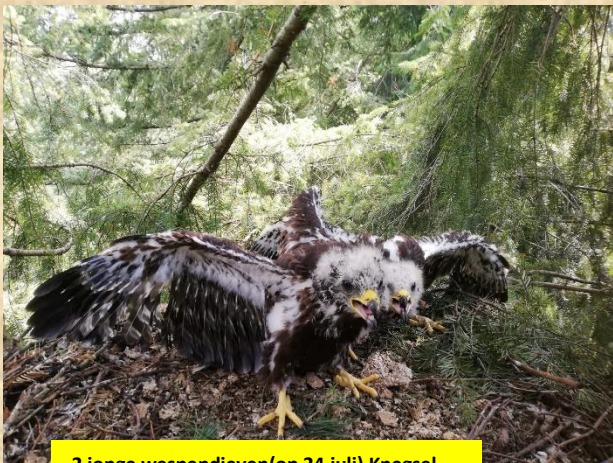
Ik kreeg een vraag van mijn Belgische vriendin Marieke. Waarom wordt er niet op het nest geringd net als bij ons. Natuurlijk geef dat veel minder verstoring en het gaat sneller. Ten eerste moet je een klimmer hebben die bevoegd is om te ringen. Wegen en meten boven bij het nest is met kleur ringen een hele operatie. Het opwarmen van de lijm in theekan, zo antwoord Gertrude.

2 jonge wespndieven (op 26 juli) Vressels Bos die werden gekleurnd. Zie inzet.

Prachtige impressie in het bos van de ringploeg. Ik moest denken aan het schilderij "picknicktafereel in het bos" van Claude Monet. (op 26 juli)

2 jonge wespndieven (op 24 juli) Kneysel

Het gaat niet overal goed. Uden (op 23 juli)

Eigen techniek van Jan van de Tillaart om met stokcamera in een boomvalknest te kijken. (op 26 juli)

Zo dat was weer het laatste nieuws uit Bernheze aangevuld met nieuws vanuit de roofvogelwerkgroep Uden.

Ik ben bezig met het roofvogelverslag van Oss, Herperduin en Maashorst-N.

Groet en blijf allen gezond,
Berry

Roofvogel inventarisatie Bernheze 2020

bezoek datum	nest locatie	aanwezig	kwaliteit nest	soortboom	plukrest	ruiveer	bijzonder
Haviken							
10-3-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		groene takken
14-4-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	1x ruiveer (hp2)	2x reeën
23-4-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek		goed	grove den	1xduif en kip		dons nestrans
4-5-2020	h0/Wolvenbos Loosbroek		goed	grove den	1xduif/ rood		dons nestrans
10-3-2020	h1/de Wielen Heesch	♀ in de lucht	nestboom weg	berk	geen		SBB beheer
14-4-2020	h1/de Wielen Heesch	?					
10-3-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		Houtoost
14-4-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif	nog niet	
25-4-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	?	?				onduidelijk
29-4-2020	h20/Rauwe Heide Nistelrode	??					
10-3-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	?	goed	lariks	geen		Houtoost
14-4-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	♀ kekkerend	goed	lariks	geen	nog niet	4x reeën
25-4-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	?	goed	lariks	geen	nog niet	
29-4-2020	h3/Zweefvliegveld Nistelrode	??					
10-3-2020	h5/Klotbeek Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		volle rabatsloten
14-4-2020	h5/Klotbeek Dinther	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	nog niet	2x reeën
10-3-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	?	goed	douglasspar	geen		buizerd actief
14-4-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	♀ kekkerend	goed	douglasspar	geen	1x ruiveer (hp2)	ravenpaar actief
23-4-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk	♀ staat op nest	goed	douglasspar	geen		oranje oog
4-5-2020	h15/Verlengde Rukven Heeswijk		goed	douglasspar	geen	2 duivenringen	raaf gezien
10-3-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?	goed	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?	goed	grove den	geen		
4-5-2020	h9/Heibloemsedijk Heeswijk	?				duivenring 2016	
10-3-2020	h11/Berkt Heesch	?	mogelijk nieuw nest	els	geen		buizerd actief
14-4-2020	h11/Berkt Heesch	?	mogelijk nieuw nest	els	geen		2x reeën
10-3-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek	♀ kekkerend	nieuw nest	grove den	duif		
14-4-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek	♀ kekkerend	goed	grove den	duif, ekster	nog niet	vossehol
25-4-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek		goed	grove den	2x duif	ruiveer hp2 man	dons nestrans
4-5-2020	h12/Jonkerbos Loosbroek		goed	grove den	duif	2x ruiveer ap	dons nestrans
10-3-2020	h13/Wildhorst Dinther	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h13/Wildhorst Dinther	♀ kekkerend	goed	grove den	duif,eend	2x ruiveer (hp2)	start op de rand
4-5-2020	h13/Wildhorst Dinther		goed	grove den	duif		
8-3-2020	h21/ Hooge Vorssel Heesch	♀+M kekkerend	opgehoogd	grove den	duif		info Ank
14-4-2020	h21/ Hooge Vorssel Heesch	M kekkerend	nieuw nest	am. eik	2xduif	2x ruiveren AP	
28-4-2020	h21/ Hooge Vorssel Heesch		nieuw nest	am. eik		Hp9+staartveer	info Ank
10-3-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch	♀ kekkerend	opgehoogd	grove den	geen		buizerd actief
14-4-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch		goed	grove den	geen	nog niet	dode das
29-4-2020	h24/Nistelrodesedijk Vorstenbosch	??					
Buizerd							
23-4-2020	de Berkt Gasstation Heesch	♀ buizerd	goed	es	geen	nog niet	op het nest
4-5-2020	Ruitersweg West Heesch	♀ buizerd	goed	populier	geen		op het nest
14-4-2020	Bosweg achterkant Dinther	♀ buizerd	goed	grove den	geen	nog niet	op het nest
14-4-2020	Klotbeek Dinther	♀ buizerd	goed	grove den	geen	nog niet	op het nest
29-4-2020	Klotbeek Dinther		goed	grove den	geen		
29-4-2020	Laageindsedijk Loosbroek	♀ buizerd	goed	grove den	geen		
29-4-2020	Nistelrodesedijk Loosbroek	♀ buizerd	goed	grove den	geen	2x duif	
4-5-2020	Heidebloemse dijk	♀ buizerd	goed	grove den		ruiveer HP	nieuw 2020
Sperwer							
21-4-2020	Zweefvliegveld Nistelrode	♀ kekkerend	goed	grove den	geen	nog niet	mogelijk
4-5-2020	Kersouwe-1	?	goed	grove den			mogelijk
4-5-2020	Kersouwe	?	goed	grove den			mogelijk
8-4-2020	Bosweg/Hommelse hoeve Dinther		goed	grove den	geen	nog niet	donsje?
29-4-2020	Bosweg/Hommelse hoeve Dinther	?					
23-4-2020	Waterzuivering Loosbroek	♀ kekkerend			geen	nog niet	info Paul
Torenvalk							
15-3-2020	Heuvelstraat Heesch	♀+M aanwezig	kast				
	Meerweg Heesch		kast				
10-3-2020	de Bleeken Loosbroek	♀ aanwezig	kast				
	Dorpstraat 22 Loosbroek		kast				
	Nieuwestraat Heesch		kast				
	Zevenbergseweg/ HoogeVorssel		?				

Reactie op uitbreidingsplannen Golfbaan Hooge Vorssel Nistelrode

Roofvogelnesten

In het bosgebied de Hooge Vorssel rondom de golfbaan The Duke bevinden zich beschermde roofvogelnesten. Deze roofvogelnesten(horsten) zijn aangegeven op bijgevoegde gebiedskaart(bijlage) van de Hooge Vorssel. Op de gebiedskaart zijn alle roofvogelnesten aangegeven, jaarlijks wordt door de roofvogel bepaald welk nest gebruikt gaat worden in dat jaar. Rondom de golfbaan is één actief Havik *Accipiter Gentilis* territorium en twee actieve territoria van de Buizerd *Buteo buteo*. Als roofvogelonderzoeker doen wij al meer dan tien jaar onderzoek in dit bosgebied. De resultaten en rapportage van dit onderzoek wordt jaarlijks rondgestuurd naar Gemeente en naar verschillende Landelijke organisaties. Wij hebben in deze tien jaar roofvogelonderzoek al heel wat zien veranderen. Ook nu is er weer aanvraag voor een aanpassing aan de golfbaan in dit steeds kwetsbaar wordend roofvogelgebied. Het is dan ook mijn plicht hierop te reageren.

Aantasting roofvogel habitat:

Er is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten op de roofvogelsoorten die aanwezig zijn of verwacht worden. Zo lees ik in de natuurtoets:

Door de voorgenomen werkzaamheden verdwijnt potentieel leefgebied voor deze soorten. Echter door het geringe oppervlak blijven voldoende alternatieven over en vindt door de voorgenomen (kap)werkzaamheden geen overtreding van verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming plaats.

Wij hebben door alle uitbreidingen en aanpassingen van de golfbaan door de jaren heen wel degelijk aantasting van het roofvogel territorium ondervonden. De verdwijning van potentieel leefgebied kwam tot uiting op de afname van het aantal roofvogels. Het telkens moeten aanpassen of verplaatsen door verval of verkleining van het roofvogel foerageergebied. Ook de drukte op en rondom(onderhoud) de golfbaan werkt zeer verstorend en negatief in de roofvogelterritoria. Het verdwijnen van een stuk bestaand oud bos(bij hole 5 en hole 11) heeft wel degelijk invloed. De jonge aanplant is de eerste 15-20 jaar niet geschikt als nestboom voor de grotere roofvogelsoorten. Om de functionaliteit van het horst te behouden, is ook de directe omgeving van het horst beschermd. Het vellen van deze boom is ontheffing plichtig. Voor de lijst met jaarrond beschermde nesten Wet natuurbescherming provincie Noord-Brabant. Is de Havik jaarrond beschermd vogelnest. De gedragscode bosbeheer is erop gericht dat werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding plaatsvindt van de verboden van de wet Natuurbescherming. Dit betekent bijvoorbeeld dat er geen vellingswerkzaamheden mogen worden uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een nestboom waarin een roofvogel broedt. Tijdens het broeden mogen nesten, eieren en broedende vogels niet worden verstoord. Er mogen dan dus geen werkzaamheden worden uitgevoerd, ongeacht de periode van het jaar. Men moet wachten tot de vogels het nest hebben verlaten. Vaak wordt een periode gehanteerd van 15 maart tot 15 juli waarbinnen geen werkzaamheden worden uitgevoerd. In deze periode is de kans namelijk erg groot dat vogels aan het broeden zijn. Ook daarbuiten kunnen echter broedende vogels worden aangetroffen. Zo adviseren wij na half februari geen werkzaamheden. In deze tijd wordt het nest al opgehoogd en zijn de roofvogels aanwezig. Waakzaamheid blijft geboden, bij twijfel vraag advies.

Uit landelijk onderzoek nemen de roofvogelleefgebieden in Nederland af door o.a. de volgende menselijk ingrijpen: *Rob Bijlsma Takkeling 28(1) 2020*

Leefgebied van roofvogels verdwijnt, door boskap

-Leefgebied versnipper

-Prooiaanbod neemt af door menselijke activiteiten

-Gif in de voedselketen

Invloed predatoren neemt toe door habitatfragmentatie

Vogels algemeen:

Voor het bronnenonderzoek zijn gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In het rapport genoemde vogelsoort de gierzwaluw is niet relevante betreffende deze ingreep. Waarschijnlijk wordt de nachtzwaluw bedoeld die in de nabijheid broedt.

Raven:

Er zijn dit jaar voor het eerst verkenningen door een raven paar uitgevoerd naar een geschikte broedplaats. Wij hebben echter nog geen vast verblijf of nest ontdekt.

Met vriendelijke groeten,

Berry Setton

Roofvogelwerkgroep

Oss en Vogelwacht Uden

Mobiel 06 15367433